

Dokazivanje

Andelija Tasić

-
- Da li je istina krajnji cilj parničnog postupka?

- Pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja
- Rekonstrukcija stvarnosti

- Činjenična podloga:
- Činjenice o kojima sud vodi računa po službenoj dužnosti
- Nesporne činjenice
- Sporne činjenice čija se istinitost proverava po službenoj dužnosti

-
- Činjenice koje se utvrđuju po službenoj dužnosti:
 - Pravno-relevantne meritorne činjenice (čl. 3. st. 3)
 - Činjenice od kojih zavisi primena procesnog prava
 - Činjenice od kojih zavisi dopuštenost pružanja pravne zaštite

-
- Šta su to notorne činjenice?
 - Kako sud tretira činjenice utvrđene presudom krivičnog suda?

Elementi dokazivanja

Dokazna tema

Dokazna sredstva

Ponuda dokaza

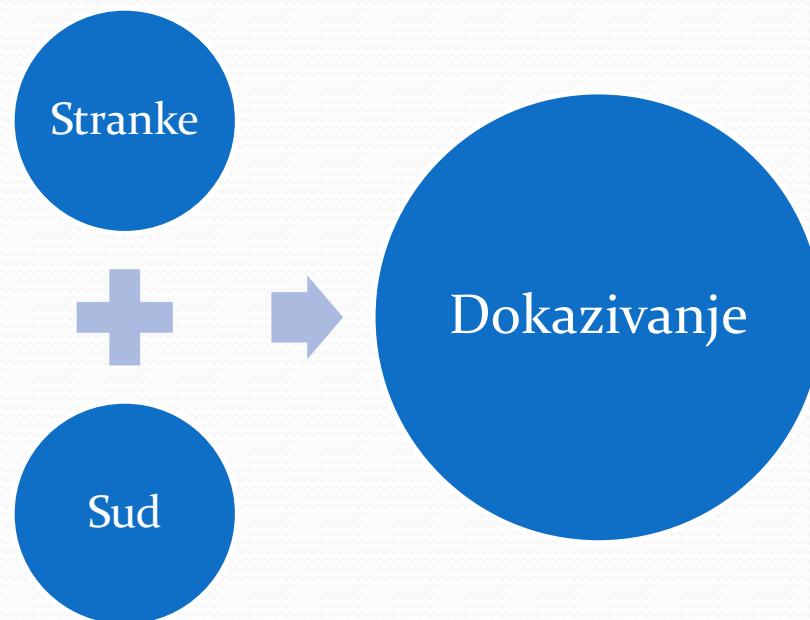
Izvođenje dokaza

Dokazni osnov

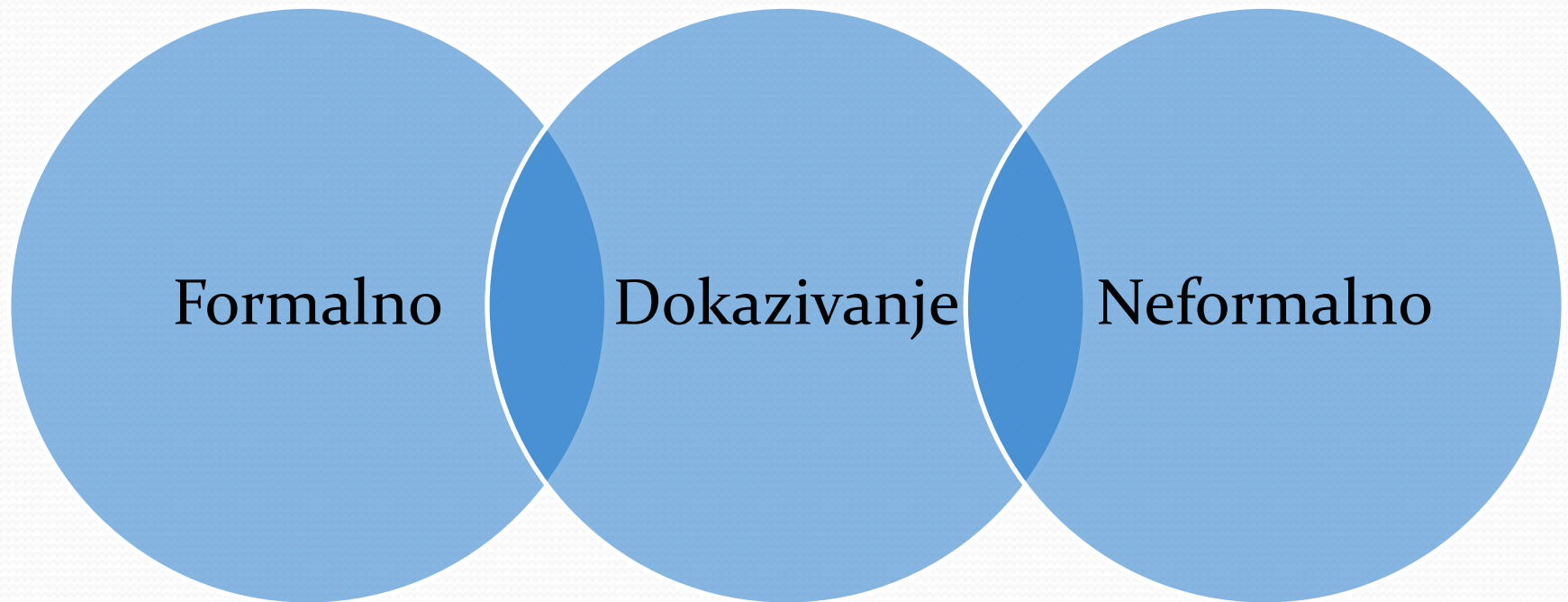
Dokazna snaga

Ocena dokaza

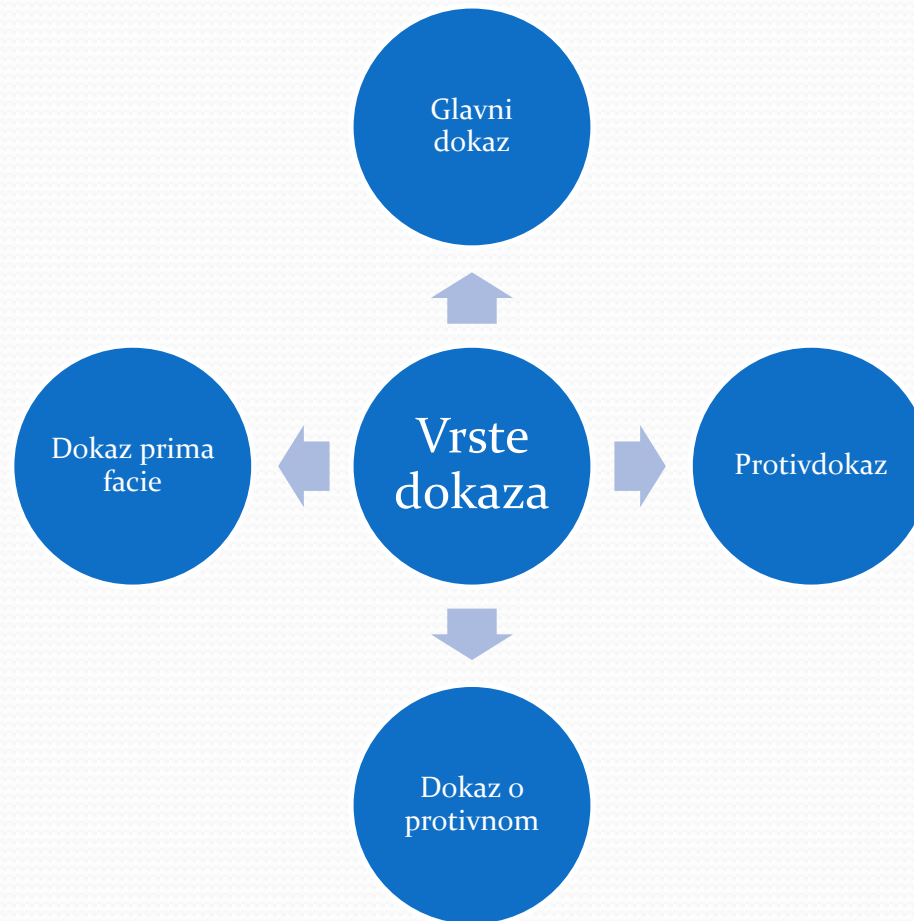
- Ko ima inicijativu za dokazivanje?

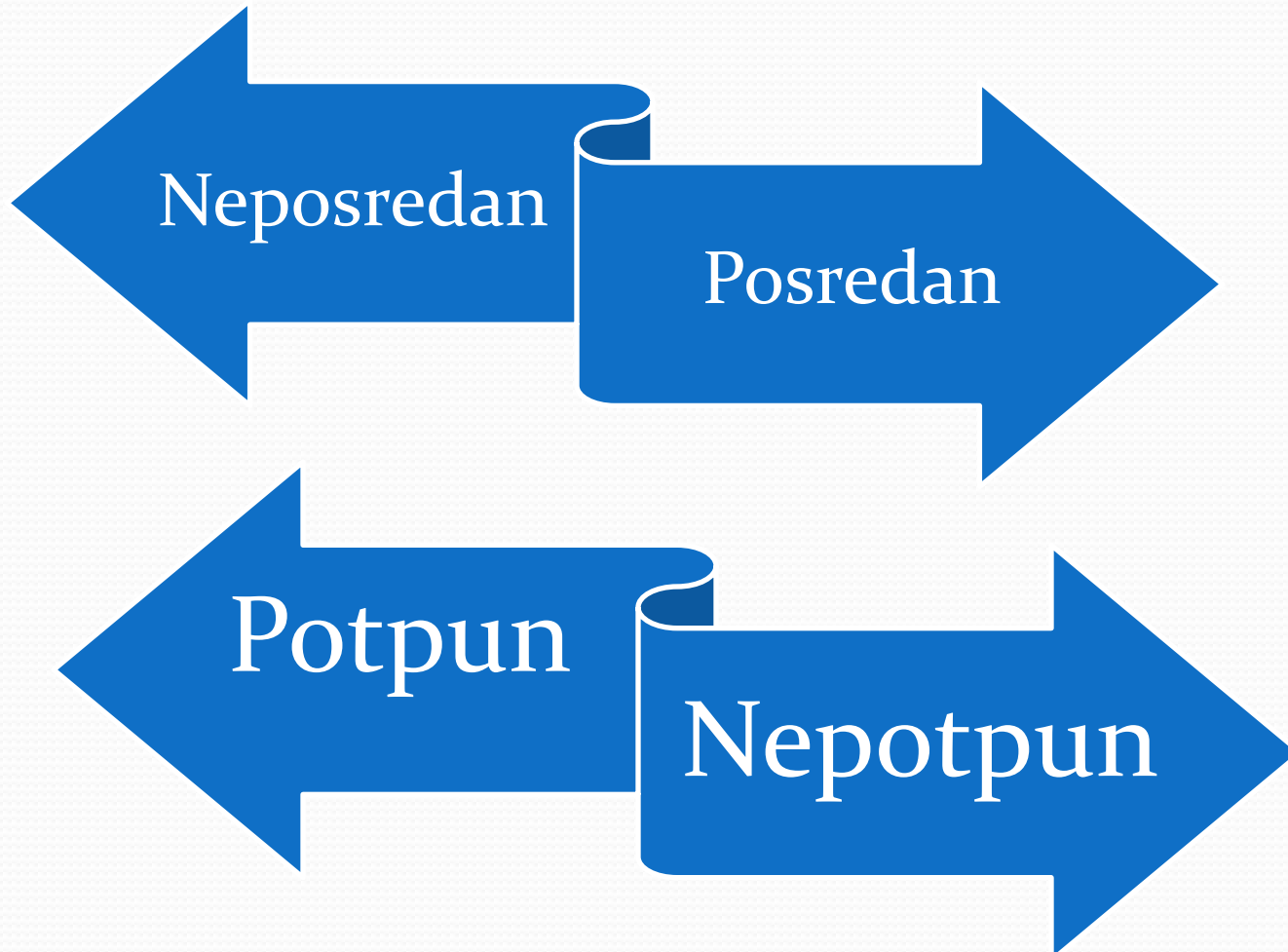
Vrste dokazivanja

Vrste dokaza...

...Vrste dokaza

-
- Da li biste prihvatili dokaz do koga je stranka došla na nedopušten način?
 - Kako sudija treba da postupi prema činjenicama i dokazima koje je saznao mimo vršenja sudijske funkcije?

Teret dokazivanja

- Teret dokazivanja u objektivnom smislu
- Teret dokazivanja u subjektivnom smislu
- Pravila o preraspodeli tereta dokazivanja

Teret dokazivanja u subjektivnom smislu

- Ko nešto tvrdi, treba i da dokaže; teret dokazivanja pogađa onog ko nešto tvrdi, a ne onog ko poriče
- Ako tuženi ističe prigovore, dužan je da dokazuje istinitost činjenica na kojima zasniva svoje prigovore
- Ukoliko tužilac ne dokaže istinitost svog tvrđenja, sud neće moći da usvoji njegov zahtev i tuženi će uspeti u parnici

Teret dokazivanja u objektivnom smislu

- Stranka koja tvrdi da ima neko pravo, snosi teret dokazivanja činjenice koja je bitna za nastanak ili ostvarivanje prava, ako zakonom nije drugačije određeno
- Stranka koja osporava postojanje nekog prava, snosi teret dokazivanja činjenice koja je sprečila nastanak ili ostvarivanje prava, ako zakonom nije drugačije određeno

Preraspodela tereta dokazivanja

- Zakon o zabrani diskriminacije
- Zakon o sprečavanju zlostavljanja na radu
- Šta tužilac ne može da dokaže u ovim parnicama?

Slobodna
ocena dokaza

Zakonska
ocena dokaza

Da se podsetimo...

Iracionalna dokazna sredstva:

- Božji sud
- Sudski dvoboj
- Religiozna zakletva

Relikti zakonske ocene dokaza

- Dokazna snaga javne isprave
- Saslušanje stranaka
- Forma ad probationem

Dokazna sredstva

Uviđaj

- Predmet uviđaja može da se nalazi kod:
- Stranke koja predlaže izvođenje dokaza
- Suprotne stranke
- Trećeg lica

Ukoliko suprotna stranka ne preda predmet uviđaja, koji mehanizmi stoje sudu na raspolaganju?

Ukoliko treće lice ne preda predmet uviđaja, koji mehanizmi stoje sudu na raspolaganju?

Isprave

- Javna isprava
- Druga isprava
- Kakve su pravne pretpostavke činjenice utvrđene javnom ispravom?

Svedoci

- Kako se saslušavaju svedoci?
- Neposredno na ročištu
- Pisana izjava svedoka
- Konferencijska veza, tonsko i optičko snimanje

- Ko ne može da se sasluša kao svedok?

Lice koje bi svojim iskazom povredilo dužnost čuvanja tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi od te dužnosti.

- O čemu svedoci mogu da uskrate svedočenje?
- 1) onome što mu je stranka kao svom punomoćniku poverila;
- 2) onome o čemu se stranka ili drugo lice svedoku kao verskom ispovedniku poverilo;
- 3) činjenicama koje je svedok saznao kao advokat, lekar ili u vršenju nekog drugog zanimanja, ako postoji obaveza čuvanja profesionalne tajne.

- Na koja pitanja svedok može da uskrati odgovor?
- ako bi svojim odgovorom na ta pitanja izložio teškoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili krivičnom gonjenju sebe ili svoje srodnike po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, a u pobočnoj liniji zaključno do trećeg stepena, svog supružnika ili vanbračnog partnera ili srodnike po tazbini zaključno do drugog stepena i onda kad je brak prestao, kao i svog staratelja ili štićenika, usvojitelja ili usvojenika.
- Svedok ne može zbog opasnosti od nastanka imovinske štete da uskrati svedočenje o pravnim poslovima kojima je prisustvovao kao pozvani svedok, o radnjama koje je u pogledu spornog odnosa preduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik jedne od stranaka, o činjenicama koje se odnose na porodične ili bračne imovinske odnose, o činjenicama koje se odnose na rođenje, sklapanje braka ili smrt, kao i ako je na osnovu posebnog propisa dužan da podnese prijavu ili da da izjavu.

Veštaci

- Posедује струčno znanje kojim sud ne raspolaže
- Stranka predlaže veštačenje, a može predložiti i veštaka
- Stranka može i priložiti stručno mišljenje i nalaz veštaka
- Da li veštak može biti izuzet?
- Da li se prema veštaku mogu primeniti određene sankcije ako odbije svedočenje?

-
- Nalaz veštaka sadrži:
 - Obrazloženje sa navođenjem činjenica i dokaza na kojima je nalaz zasnovan i stručno mišljenje;
 - podatke o tome gde i kada je izvršeno veštačenje;
 - podatke o licima koja su prisustvovala veštačenju, odnosno o licima koja nisu prisustvovala, a uredno su pozvana;
 - i podatke o priloženim dokumentima.

Saslušanje stranaka

- Supsidijarno dokazno sredstvo
- Da li može da se sasluša i samo jedna stranka?
- Da li je dozvoljeno saslušanje stranaka zamolnim putem?
- Da li se mogu preduzeti prinudne mere prema stranci koja odbija da svedoči?